

Моніторинг показників фінансово-економічної діяльності підприємства

Едуард Волошин

здобувач освітньої програми «Менеджмент»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: VoloshynEO@krok.edu.ua

Оксана Кириченко

Науковий керівник:
доктор економічних наук, доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: OksanaKS@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5244-8323

Розвиток ринкових відносин вимагає здійснення нової фінансової політики, посилення і впливу на прискорення соціально-економічного розвитку України, зростання ефективності виробництва і зміцнення фінансів держави, саме тому в розвитку української економіки ключовою проблемою багатьох підприємств є ефективність їх функціонування та економічне зростання. Систематично аналізуючи фінансовий стан підприємства, можна встановити тенденції зміни фінансових результатів діяльності, контролювати співвідношення рівня фінансових показників підприємства і його конкурентів як з метою довгострокового планування розвитку, так і для прийняття рішень у поточному плануванні.

Проблема аналізу фінансового стану підприємства та його оцінки є актуальною в період сьогодення, оскільки з одного боку, він є результатом діяльності підприємства, тобто його досягнення, а з другого боку – визначає передумови розвитку підприємства. Тому дане питання було розглянуто у працях багатьох економістів, як вітчизняних так і зарубіжних, і особлива увага приділялася питанням пов'язаних не тільки з аналізом фінансового стану, а й з його оцінкою та управлінням.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств. Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежить від його платоспроможності. Ураховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільності. [1]

Нормативною базою аналізу фінансово-економічного стану підприємства є фінансова звітність, яка є сукупністю форм звітностей, які складені за даними фінансового обліку з метою надання зовнішнім і внутрішнім користувачам

узагальненої інформації про економічний стан у зручному і зрозумілому вигляді для прийняття цими користувачами певних ділових рішень. Метою фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий та економічний стан, результати діяльності та рух коштів підприємства. Фінансова звітність складається з балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до звітів [1].

У процесі аналізу останніх досліджень в галузі оцінювання показників діяльності підприємств було виявлено, що не існує єдиної системи методів оцінювання ефективності діяльності компанії. Ця тема викликає безліч питань і розбіжностей, у кожного фахівця з цього приводу існує своя думка. За результатами вивчення запропонованих концепцій оцінки сформовано перелік підходів, який найбільш повно охоплює ключові критерії економічної ефективності підприємств. Незважаючи на очевидні відмінності описаних нижче підходів, вони не виключають один одного, а лише характеризують функціонування підприємства з різних сторін. Кожен з цих методів унікальний тим, що виділяє свої найбільш важливі, ключові моменти в аналізі динаміки роботи підприємства. В економічній літературі існують безліч методичних підходів щодо оцінки фінансового стану. Традиційно у наукових джерелах виділяють методи, які у загальних рисах можна розподілити на [2]: методи, засновані на аналізі балансу підприємства (горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів); евристичні методи, що засновані на неформальних, інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду розв'язання аналогічних завдань та методи експертних оцінок; економіко-математичні методи.

Зважаючи на загальне охоплення і глибину аналізу фінансового стану слід виділити експрес – аналіз та комплексний аналіз. Останні роки багато науковців і практиків підкреслюють важливість здійснення саме експрес-аналізу, який дозволяє на основі обмеженої кількості розрахунків надати об'єктивну оцінку досліджуваного напрямку, яка дозволить прийняти обґрунтовані управлінські рішення. Основною відмінністю між експрес-аналізом і комплексним аналізом фінансового стану є ступінь деталізації аналітичних розрахунків. В той же час комплексний аналіз дозволяє всебічно оцінити фінансовий стан підприємства на основі одночасного та узгоджуваного вивчення сукупності різних параметрів, що всебічно характеризують фінансово-господарську діяльність.

Сучасний бізнес повинен швидко адаптуватись до змін у навколишньому середовищі: у політиці, економіці, суспільстві, технології, без чого неможливо забезпечити своє майбутнє. Роль управлінського апарату полягає у тому, щоб виявити зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі на основі отриманої економічної інформації і розробити стратегію виживання фірми в умовах жорстокої конкуренції.

Для забезпечення ефективності господарської діяльності, а також конкурентоспроможності підприємство має своєчасно виявляти несприятливі

тенденції у своєму розвитку і прогнозувати ймовірність банкрутства, знаходити адекватні шляхи та засоби виходу з кризових ситуацій із щонайменшими втратами і в найкоротші терміни. Однією з умов успішного вирішення цього питання є проведення моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства на постійній основі. Саме система моніторингу відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних і фінансових рішень [3].

Найбільш вживаним у практиці господарювання вітчизняних підприємств є аналіз фінансових коефіцієнтів. Як правило, оцінка проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності, прибутковості, ділової активності. Класифікація груп, їх склад та методика розрахунку показників, які закріплені у нормативних документах різних міністерств і відомств, а також представлених у різноманітних наукових доробках, істотно різняться, що обумовлює відсутність єдиного підходу до оцінки фінансового стану [7].

Альтернативним вирішенням проблеми в системі моніторингу для підприємств різної форми власності залишається розробка власних, адаптованих під специфіку діяльності систем.

Виважена, своєчасна та економічно обгрунтована система внутрішнього контролю чітко впливає на ефективність проведення моніторингу фінансово-економічної діяльності підприємства в цілому, та дозволить на ранніх етапах виявити першоознаки кризової ситуації що в подальшому можуть призвести до банкрутства, проте на вибір методів та індикаторів моніторингу за необхідне враховувати специфіку галузі, стратегію просування виготовленої продукції, а це вже носить індивідуальний підхід. Загальними є лише методики здійснення економічних розрахунків.

Розробка та створення системи моніторингу індикаторів фінансово-економічної діяльності підприємства, дає змогу досконало оцінити виробничі потужності підприємства, підвищити ефективність, впливати на розмір капіталу, мати переваги в порівнянні з конкурентами чим забезпечувати свою фінансову стабільність.

Ключові слова: фінансово-економічний моніторинг, моніторинг, оцінка ефективності, система моніторингу.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності №433 від 28.03.2015 // <http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek>.
2. Біловодська О.А., Рибалка М.В. Показники оцінки ефективності функціонування торговельних підприємств. Економічні проблеми сталого розвитку. 2013. Т. 4. С. 21–22.
3. Брагінець А. М. Еволюція предмета і завдань функції управління «моніторинг» та її координатія з економічним аналізом. Актуальні проблеми економіки. 2014. №10 (160). С. 8–21.
4. Молодоженя М. С. Моніторинг результативності інноваційної діяльності у торгівлі для потреб економічного управління підприємством. Економіка України. 2016. № 4. С. 92–103.

5. *Павлишенко М. М., Гонсьор О. Я. Прибуток – основний показник фінансового стану під-*

приємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2006. Т. 16. № 6. С. 190–197.

6. Панфіль Л. А., Муртазіна Є. Е. Оцінка ефективності діяльності підприємства. Міжнародний журнал прикладних і фундаментальних досліджень. 2016. № 6. С. 753–756.

7. Роскладка А. А. Експертна система моніторингу, діагностики та контролю процесів діяльності невиробничих соціально-економічних систем. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі». Серія : Економічні науки. 2012. № 1 (53). С. 134–141.